

LETTERKUNDE

samengevat te zijn. Een staaltje van didactische gedegenheid en iets van de „oude school”, dat er zijn mag en bewaard moet blijven! Menig vroeger boek van Dr Proost deed ons een minder geslaagde monografie verwachten dan deze, die non-conformistisch genoeg is, om ook degenen te boeien die zich aan Brandes zelf niet zoveel gelegen laten liggen.

Albert Helman

¹ P. N. van Kampen & Zn. Amsterdam z.j. — ² J. M. Meulenhoff, Amsterdam 1939. — ³ M. Nijhoff, 's-Gravenhage 1940. — ⁴ Ursa Minor, 1939. — ⁵ Van Loghum Slaterus, Arnhem 1940.

KRONIEK DER POËZIE

Gerrit Achterberg, *Eiland der Ziel*. Met een inleiding van Ed. Hoornik. A. A. M. Stols, Uitgever, Maastricht.

Aan dezen bundel verzen van Achterberg gaat een inleiding vooraf van zijn generatiegenoot Ed. Hoornik. Waar deze zelf aan het slot van zijn poging om het dichterschap van Achterberg nader te bepalen te kennen geeft: „Deze gedichten behoeven geen inleiding. Dat zij toch werd geschreven, is om redenen, die met de poëzie zelve in geen verband staan,” zou ik zijn betoog gevoegelijk voorbij kunnen gaan. Ik zou dat persoonlijk ook het liefst doen, *primo* omdat ik inderdaad van meening ben dat het grootste deel van dit soort introducties voor den lezer, die lezen kan, meestal van geenerlei waarde is, *secundo* omdat een bespreking als deze toch allereerst dient gewijd aan de poëzie van Achterberg.

Maar de gelegenheid is te dankbaar om haar voorbij te laten gaan. Immers Hoornik werpt zich — men heeft wel eens den indruk niet ongaarne — nogal eens op als woordvoerder

van de generatie dichters, welke — hoezeer zij ook uiteenloopt en hoe weinig gemeenschappelijks zij bezit — wordt aangeduid met den verzamelnaam *Amsterdamsche School*.

In deze *Inleiding* tot de verzen van Achterberg bepaalt hij zich gelukkig enkel en alleen tot het onderwerp zelve. Natuurlijk is het zijn goed recht bewondering, een zeer groote bewondering te koesteren voor deze gedichten. Al moet ik bekennen dat hij voor mijn gevoel Achterberg's dichterschap overschat. Wat mij echter bepaald hindert is Hoornik's woordkeuze. Geen enkele lezer, die dan wel eens wil weten wat Hoornik van deze poëzie denkt, is gediend met uiteenzettingen als: „het beeld staat in het dieptepunt van den poëtischen impuls, die het vers nog voor zijn verwezenlijking een bepaald rythme geeft”; „het woord is kernwoord”, enz.

Het dunkt mij beter over eenvoudige aangelegenheden ook eenvoudig te schrijven. Achterberg's vers is zelf menigmaal al „geheimtaal”. Men mag verwachten dat, zoo er dan tòch een inleider moet zijn, deze tenminste de code aangeeft.

Merkwaardig is bovendien dat Hoornik vooral A. Roland Holst en M. Nijhoff noemt als degenen met wie Achterberg verwantschap zou hebben. Ik heb noch aan den een noch aan den ander gedacht. Wel echter herhaaldelijk aan Leopold. Zou iemand willen ontdekken dat regels als de hier door mij geciteerde (uit het gedicht *Geluk*) zeer duidelijk door Leopold zijn beïnvloed?

— — — — —
maar die wij mochten onderkennen
en stellen in zichzelf zonder
nog deel te hebben aan het wonder,
dan een weinig wederzijdsch geweent
als wij opstonden —